

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

בפני כבוד השופטת תמי לוי יטח

התובעת נטלה בובלי

נגד

הנתבע דורון שפר

פסק דין

1

2 בפני תביעה כספית על סך של 74,000 ₪ לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ג-1963 (להלן: "החוק").

3

4 עניינה של התביעה בתגוביות שנכתבו על ידי הנתבע, כתגובה לפוסט שפורסם על ידי התובעת ברשת

5

החברתית "פייסבוק", בקבוצה בה חברים, בין היתר, הצדדים עצמם.

6

7

הצדדים

8

1. התובעת, דמות מוכרת לטענתה בעיר נתניה, עוסקת בתחום הנדל"ן, ומייצגת בתחומי

9

השקעות נדל"ן בארץ ובעולם.

10

11

2. הנתבע עובד כיום לדבריו בתחום התקשורת ועריכת תוכנה.

12

13

תמצית העובדות הרלבנטיות

14

3. ביום 11.4.18 פרסמה התובעת הודעה בפייסבוק בקבוצה בה היא והנתבע חברים עם עוד

15

כ- 5,000 איש.

16

17

4. התובעת ציינה בהודעה שפרסמה בפייסבוק כי היא: "מחפשת בחור צעיר ל- 6 שעות של

18

נפנוף, ביום העצמאות, בשדה ורבורג. לא מחפשת שף אבל גם לא מישהו שישרוף את

19

הסטקים. 50 ₪ לשעה".

20

21

5. הנוסח המצוטט לעיל הוא זה אשר מופיע בנספח א' לכתב התביעה. על אף האמור, בסעיף

22

11 לכתב התביעה צוין ציטוט אחר בנוסח שלהלן:

23

24

"נדרש אדם אשר מוכן בתמורה ל 50 ₪ לשעה לנפנף ולהגיש מזון בשדה ורבורג ביום

25

העצמאות לקבוצת חוגגים".

26

27

6. כפי שעוד יפורט בהמשך אין מניעה טכנית מבחינתה של התובעת, לערוך שינויים בנוסח

28

הפוסט שפורסם, והיא אף אכן ביצעה שינויים בנוסחו.

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

7. עם זאת, אין מחלוקת בדבר תכלית הפוסט, היא נוסחו המדוייק באשר יהא, וכי הפוסט
 נועד לאיתור אדם שיעבוד בהכנת מזון "על האש", תמורת 50 ₪ לשעה, ביום העצמאות.
 8. לאחר פרסום הפוסט, נכתבו תגובות רבות על ידי חברים שונים בקבוצת הפייסבוק
 האמורה. חלק מהתגובות נקטו בלשון הומוריסטית והחלק האחר בלשון ביקורתית.
 9. הנתבע נמנה על אלו שנקטו בלשון הביקורתית על הפוסט שפורסם על ידי התובעת, והגיב
 בתחילה בתגובת שתרשמה על ידו:
 "ביום העצמאות לא נראה לך מעוות מוסרית להעסיק איזה נער כמשרת
 הנפונים שלך? למה, לנער לא מגיע לחגוג? את מנקה את מצפונך
 באמצעות תחיבת שטרות לכיסו. ניצול הוא ניצול הוא ניצול. גם אם את
 משלמת עליו. זה מה שעצוב". (להלן: "תגובת 1")
 10. בתגובה לכך, התובעת השיבה כי מותר לכל אחד שתהיה לו תפיסת עולם משלו.
 11. ברם, הנתבע, לא הסתפק בביקורת שפורטה בתגובת 1 דלעיל, והוסיף בתגובת נוספת כי:
 "יקירתי, את מציעה לאדם לעבוד בחג (!) בנפנוף מול עשן (!) ובפחות
 משכר מינימום- ומדברת איתי על תפיסת עולם פרטית? ניצול הוא לא
תפיסת עולם. הוא פשע". (ה.ש.ת.ל.י.). (להלן: "תגובת 2")
 12. ובהמשך בהקשר לתגובות של חבר אחר בקבוצה, הגיב הנתבע בתגובות נוספות:
 "שאפו על השיר והחריזה!... אבל אני איתן בדעתי. היא רוצה לשמוח
 ולשמח- ולנצל תו"כ כד". (ה.ש.ת.ל.י.). (להלן: "תגובת 3")
 "לא צריך להרוג אף אחד, חלילה, אבל מה שכתבתי נכון. היא מציעה
פחות משכר מינימום. מה שאומר שהיא גם מנצלת וגם עבריינית". (ה.ש.ת.ל.י.). (להלן: "תגובת 4")
 13. התובעת אשר כפי הנראה זעמה על האמור בתגובות הנתבע, ציינה בתגובת מטעמה כי:
 "דורון שפר זה שאתה הזוי, זאת בעיה שלך אבל לקרוא לי עבריינית-
 לא בבית ספרי! צפה לתביעה!!!"
 14. לכך, הנתבע השיב בתגובת נוספת:
 "בבקשה. ואז תצטרכי להסביר לביהמ"ש כיצד זה שאם שכר מינימום
 לצעיר כבן 18 עומד על כ- 28 ₪ לשעה ובחג חובה לשלם 200% - כיצד אין
זו עבריינות לשלם 50 שקלים, ועוד בשחור ובלי תנאים סוציאליים. וואו!

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205-09 בובלי נ' שפר

1 יהיה כיף בדיון המשפטי יהיה לי לעונג!" (ה.ש.ת.ל.י.) (להלן: "תגובת
2 5").

3 15. התובעת הפנתה בסעיף 15 לכתב התביעה לתגוביות שפורטו בעמודים 9,10 בלבד לנספח א'
4 לכתב התביעה, באשר אלו התגוביות המבססות מבחינתה את הוצאת לשון הרע הנטענת
5 כנגד הנתבע, ולפיכך התגוביות המופיעות בעמודים אלה צוטטו כאמור לעיל.
6 התובעת לא ציטטה את התגוביות בגוף כתב התביעה, אלא פירטה את הכינויים שמופיעים
7 בהן, המהווים לשון הרע מבחינתה, תוך שאינה נוקטת בלשון המדויקת של הכינויים.
8 מאידך, ההפניה כאמור לעמודים ספציפיים בנספח א, מאפשרת בנקל לאתר את התגוביות
9 בנוסחן המדויק, לרבות נוסח הכינויים הנטענים. כך למשל הכינוי "פושעת" אינו מופיע
10 בתגוביות האמורות, אך מופיעה המילה "פשע". לא מופיע הכינוי "נצלנית" אך מופיעה
11 המילה "מנצלת". להבדיל, הכינוי "עבריינית" מופיע כמות שהוא בתגוביות.
12
13 16. עם זאת, להשלמת התמונה יצוין כי ההתכתבות בין הצדדים נמשכה גם לאחר מכן, כפי
14 המפורט בנספח א לכתב התביעה.

טענות התובעת

15
16
17 17. הפוסט שפורסם על ידי התובעת, לא תאם את השקפת עולמו של הנתבע, ולכן הנתבע ראה
18 לנכון להשפיל ולהכפיש את התובעת ולפגוע בשמה הטוב בפני כל הקבוצה בפייסבוק. כל
19 זאת, מאחר שלטענת הנתבע, נוסח הפוסט עלול להתפרש כמעודד פגיעה בזכויות קוגנטיות
20 של עובד רעיוני. המחלוקת בין הצדדים שהתנהלה בהתכתבות באתר נסובה סביב השאלה,
21 האם שכר של 50 ₪ לשעה ביום העצמאות הינו שכר חוקי.
22

23 18. בעוד התובעת ממתינה להצעות ביחס לפוסט שפרסמה, החל הנתבע להקניט את התובעת
24 ובשיאו הגדירה כפושעת, נצלנית ועבריינית. התובעת ניסתה בהומור ובשמחת חיים
25 להבהיר את הצעת העבודה שמקורה בכוונה טובה, יצירת חוויה חברתית והיכרות עם חוג
26 חברים חדש לעובד. חרף זאת, הנתבע השיב כי מדובר בניצול מעין כמוהו ואף כינה אותה
27 בביטויי גנאי. התובעת ביקשה שיתנצל או לפחות יעדן את התגובה שלו אך הוא עמד על
28 שלו וחזר כמה פעמים, שמי שמציע הצעה כזו הוא עבריין פושע והטיח בה האשמות.
29 התובעת הפנתה את תשומת לב הנתבע לכך שמדובר בשיימינג ופגיעה בשמה הטוב
30 בהתכתבות הגלויה לכל חבריה בקבוצה, אך הוא המשיך להתריס כלפיה.

31
32 19. אם בפסיקה נקבע כי המילה "שקרן" וביטויים קלים אחרים מהווים לשון הרע אז קל
33 וחומר פרסומים בדבר היות התובעת: פושעת נצלנית ועבריינית הינם לשון הרע כהגדרתו

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 בחוק. הנתבע פרסם את דעתו הפוגענית לא כהבעת דעה הניתנת לפרשנות וסתירה, אלא
2 כעובדה נחרצת ללא כל סייג או גבול.
3
4
5 20. התובעת זכאית לפיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 74,000 ₪, בגין הביטויים שחזרו ונשנו
6 פעמיים וכוונתו הברורה של הנתבע הייתה לפגוע בשמה הטוב. התובעת אומנם מציינת
7 בתחילה כי היא עותרת לקבלת פיצוי ללא הוכחת נזק בסך של 140,000 ₪, בהתאם לסעיף
8 7א(ג) לחוק. ואולם לאחר מכן, עותרת התובעת לחילופין לקבלת הפיצוי ללא הוכחת נזק
9 הקבוע בסעיף 7א(ב) לחוק, ומעמידה את תביעתה (משיקולי אגרה) על סך של 74,000 ₪.
10
11 21. התובעת אף עותרת כי בית המשפט יורה לנתבע לפרסם הודעת התנצלות באתר בו פורסמה
12 הוצאת לשון הרע.
13
14 22. אין מקום להפחית מהפיצוי לו זכאית התובעת בגין אשם תורם / אי הקטנת נזק. ככל שבית
15 המשפט יראה לנכון לבצע הפחתה, יש לתחום אותה באופן שלא תעלה על 10% מסך
16 הפיצוי.
17
18 **טענות הנתבע**
19 23. קבלת התביעה משמעה פגיעה קשה ובלתי הפיכה בזכויות יסוד חופש הביטוי של הנתבע
20 והציבור בכלל וזכות הציבור לדעת.
21
22 24. עד היום וחרף חלוף למעלה משנה, לא מחקה התובעת את הפוסט שלה בפייסבוק ו/או את
23 התגובות שקשורות אליו, אף שיכלה בנקל לעשות כן. הטענה כי מחד ידעה לעדכן את
24 הפוסט ומאידך לא ידעה למחוק תגובות, לא אמינה. ניתן גם למחוק תגובות או להגביל
25 את הצפייה לחברים בלבד או אף לברור סלקטיבית את החברים שיכולים לצפות בו. הטענה
26 שהפוסט והתגובות נשארים לעד, הינה מופרכת.
27
28 25. התנהלות זו מלמדת כי טענת התובעת בדבר פגיעה בשמה הטוב הינה בדויה ונועדה לצרכי
29 הגשת תביעה בלבד, ולא בכדי כי כבר בתחילת ההתכתבות הודיעה התובעת על כוונה להגיש
30 תביעה.
31
32 26. יש לקרוא את ההתכתבות כולה ואת ההקשר שלה ולהבין כי לא קמה לתובעת עילת תביעה.
33 התובעת בעצמה כתבה בפייסבוק בכל הנוגע לתגובות הנתבע "דורון שפר לא נעלבתי אפילו
34 טיפונת". הנתבע בעצמו הבהיר כי הוא ממש לא מבקש להעליב, אלא שהתובעת תעסיק
35 אדם כחוק, ויש לראות בכך התנהלות בתום לב.
36

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 27. התובעת לא צירפה לתביעה תצהיר שלה, אלא תצהיר של בן זוגה מר היימן שאין לו קשר
2 לתביעה ולא הייתה לנתבע כל אינטראקציה איתו. מר היימן לא התייבב להיחקר על
3 תצהירו, ולכן הוא חסר ערך. בתצהיר צוין כי התובעת ביקשה מהנתבע שיתנצל ואולם אין
4 לכך כל בסיס.
- 5 28. כל הפרסומים נשוא התביעה הינם "טוקבקים", תגובות שפרסם הנתבע, כאשר ביהמ"ש
6 העליון קבע שיש לראות בהם "זוטי דברים".
7
- 8 29. דברי הנתבע אינם משפילים, פוגעניים ומשתלחים אלא הגונים, מנומסים, מנומקים
9 ואדיבים. הם אולי ביקורתיים וגם מאשימים אבל רחוקים מלהשתלח או להשפיל. הצעת
10 התובעת היא המשפילה את אותו בחור צעיר שהיא מבקשת להעסיק. אפשר להתווכח אם
11 הצעתה חוקית או לא, נצלנית או לא, אדיבה או לא, אבל אין לראות בדברי הנתבע
12 משפילים.
- 13
14 30. אין כל בסיס לטענה כי נחשפו להתכתבות נשוא התביעה כ- 5,000 איש. בהתאם לכמות
15 "הלייקים" והתגובות אפשר להעריך את מס' הנחשפים לפוסט עצמו בעשרות בלבד. סביר
16 להניח שלשרשור התגובה נחשפו אף פחות.
- 17
18 31. לא הייתה פניה מצד התובעת לנתבע ולו אחת, לא להתנצל ולא לחזור מדבריו, להבהיר או
19 לעדן אותם. הנתבע מעולם לא שוחח עם התובעת, לא העביר לה מסרים או התכתב איתה
20 מעבר להתכתבות נשוא הפוסט. הטענה שנאלצה להגיש תביעה לאחר שכל פניה נענתה
21 בביטול ויוהרה, השפלה וגסות הינה מופרכת. ככל שהייתה פנייה בעניין, הנתבע היה מתנצל
22 מבלי להודות בכל עוולה שהיא.
- 23
24 32. בתחילה הוגש כתב תביעה מקורי כנגד דורון שפר אחר, והטעות בכתב התביעה המקורי
25 בזהות הנתבע נבעה, לדברי ב"כ התובעת, מהעובדה שהתקשה לאתר את הנתבע הנכון. ככל
26 שכך הדבר, הכיצד נטען על ידי התובעת כי פנתה אל הנתבע הנוכחי מספר פעמים קודם
27 להגשת התביעה. בנוסף, התובעת ציינה בהתכתבות כי לא נעלבה כלל, ומשציינה זאת לא
28 סביר כי פנתה בבקשה להתנצלות.
- 29
30 33. נוסח ההודעה שפרסמה התובעת ושצוטט בכתב התביעה, שונה מנוסח ההודעה שפורסמה
31 בפועל. אין ספק שהתובעת ביצעה עריכה או מספר עריכות להודעה המקורית וכיום לא
32 ניתן לדעת את תוכנה. די בעובדה שהתובעת עושה מניפולציה כדי לדחות את התביעה.
33
- 34 34. הנתבע לא השתמש במילה "פושעת" או "נצלנית" בעמודים אליו הפנה ב"כ התובעת. הוא
35 הבהיר שניצול זה פשע. המילה "עבריינית" נכתבה בהקשר של שכר מינימום והובהר כי

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 ככל שהיא מתכוונת לשלם פחות משכר מינימום, הרי מדובר בעבירה על החוק. ההקשר
2 של הדברים ברור ואין בו לשון הרע. לא הייתה כל כוונה לפגוע. הנתבע אף בירך את התובעת
3 והחמיא לה בהמשך ההתכתבות כאשר החליטה לשפר את ההצעה לעובד.
4
5 35. משתתפים נוספים בקבוצת הפייסבוק, חלקם חברים של התובעת, הביעו אף הם תרעומת
6 על הפוסט. (ציטוטים בסעי' 21.8 וסעי' 22, עמ' 4 ו-5 לכתב ההגנה).
7
8 36. עומדות לזכות הנתבע ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, ובכלל זה ההגנות: הגנת
9 אמת בפרסום, הגנות תום הלב והגנת הבעת עמדה על התנהגות התובעת.
10
11 37. התביעה הוגשה באופן נמהר ומשובש, ללא תצהיר מטעם התובעת, כשבכל מקרה לא
12 מדובר בפרסום עצמאי אלא בתגובות. תביעות על תגובות הינן תביעות שלא ראוי להגישן
13 אלא במקרים חריגים.
14

מהלך דיון ההוכחות

- 15
16 38. מטעם התובעת הוגש תצהיר עדות ראשית, והיא נחקרה אודותיו. תצהיר נוסף מטעם מר
17 היימן אריה צורף לכתב התביעה, ואולם המצהיר לא התייצב לדיון על מנת להיחקר על
18 תצהירו. משכך, ולפי בקשת ב"כ התובעת, התצהיר הוצא מתיק בית המשפט והוא הפך
19 לחסר כל ערך ראיתי.
20
21 39. במהלך דיון ההוכחות התברר לב"כ התובעת כי לכתב התביעה המתוקן, לא צורף תצהיר
22 תמיכה מטעם התובעת ("תצהיר בגי"צ"), ואולם תצהיר מסוג זה צורף לכתב התביעה
23 המקורי (אשר הוגש כנגד מר דורון שפר אחר שאינו הנתבע). כמו כן, ב"כ התובעת ביקש
24 לראות בתצהיר העדות הראשית כמתקן את הפגם האמור.
25
26 40. מטעם הנתבע הוגש תצהיר עדות ראשית, ואולם ב"כ התובעת בחר שלא לחקור את הנתבע
27 אודות תצהירו. עם זאת הדגיש ב"כ התובעת בסיכומיו כי אין לראות בכך משום הסכמה
28 לאמור בתצהיר, שכן די באמור בכתבי בי-דין, ובדברי הנתבע במהלך הדיון. מאידך, טען
29 ב"כ הנתבע כי בהיעדר חקירה נגדית יש לראות בכל האמור בתצהיר אמת.
30
31 41. להשלמת התמונה יצוין כי בפתח הדיון ניסה בית המשפט לקיים דיון מקדמי בניסיון למקד
32 את הפלוגתות ולגבש פשרה מוסכמת. במסגרת זו, נשאל הנתבע מספר שאלות על ידי בית
33 המשפט והוא השיב עליהם. בתשובותיו הדגיש הנתבע כי בדיעבד הוא מודע לכך שעובד
34 ביום חג אינו זכאי ל-200% משכר העבודה, ויחד עם זאת הדגיש כי העובד זכאי לזכויות
35 סוציאליות נוספות מעבר לשכר שהוצע. כמו כן, טען הנתבע כי אילו התובעת אכן הייתה

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1 דורשת ממנו התנצלות טרם הגשת התביעה, הגשת התביעה הייתה מתייתרת. לאחר הגשת
2 התביעה, הציע הנתבע את התנצלותו אולם סורב על ידי ב"כ התובעת.

3
4
5
6
7

דיון והכרעה

8 42. טרם אדרש למסגרת הנורמטיבית הרלבנטית לענייננו, יש להידרש בתחילה לטענה
9 המקדמית של הנתבע ולפיה יש לדחות את התביעה, ולו רק מהטעם שלא צורף לכתב
10 התביעה המתוקן שהוגש כנגד הנתבע "תצהיר בגצ"י" מטעם התובעת.

11

12 43. אין בידי לקבל את טענת הנתבע בעניין זה. סבורני כי אין מקום לדקדק אחר פרוצדורה
13 דיונית שעה שהמהות ברורה לחלוטין ואף ניתן לרפא את הפגם. לכתב התביעה המקורי
14 צורף תצהיר "בגצ"י" מטעם התובעת. לכתב התביעה המתוקן לא צורף תצהיר "בגצ"י"
15 אולם ב"כ התובעת הציג בפני בית המשפט, כבר במעמד הדיון את התצהיר הבגצ"י"
16 המתייחס לכתב התביעה המתוקן, ואשר לא צורף לו בשוגג. כמו כן, מטעם התובעת הוגש
17 תצהיר עדות ראשית מפורט החוזר על האמור בכתב התביעה. משכך, אין אנו מצויים במצב
18 בו ישנן עובדות אשר לא נתמכות בתצהיר, אלא במצב בו הוגש תצהיר מפורט והתובעת אף
19 נחקרה אודותיו בהרחבה.

20

21 44. בנסיבות האמורות, אין מקום לקבל את הטענה המקדמית שנטענה על ידי הנתבע.

22

האם התגובות נשוא התביעה מהוות "לשון הרע"

24 45. לצורך הכרעה בתובענה בעניין לשון הרע, יש לבחון בשלב הראשון, האם הביטוי מהווה
25 לשון הרע כהגדרתו בחוק איסור לשון הרע והאם מתקיים יסוד הפרסום לפי סעיף 2 לחוק.
26 כל זאת בהתאם לסעיפי החוק המפורטים להלן.

27

28 46. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע מגדיר לשון הרע:

29

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

30

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או
ללעג מצדם;

31

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

32

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת,
בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

33

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו,
נטייתו המינית או מוגבלותו..."

34

35

36

37

38

47. סעיף 2 לחוק מגדיר פרסום כדלקמן:

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 "א) פרסום, לענין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס,
2 לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
3 (ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות:
4 (1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או
5 לאדם אחר זולת הנפגע;"
6
7

8 48. לאור האמור, על מנת שיתקיים פרסום של לשון הרע, די בכך שדבר לשון הרע יגיע לנמען
9 אחד שאינו התובע או הנתבע.

10
11 49. בחינת משמעות תוכן הפרסום לשם קביעה האם בלשון הרע מדובר אם לאו, נעשית באופן
12 אובייקטיבי, מנקודת מבטו של האדם הסביר, ולא דווקא כיצד פורש בפועל על ידי
13 הצדדים, או על ידי הנמענים (ראו רע"א 8685/12 גואנמה נ' כל אל ערב בע"מ (24.2.13) וכן
14 ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך (8.2.12), בפסקה 83). היות תוכן הפרסום בגדר
15 'לשון הרע' יכולה להילמד "כאשר היא משתמעת מן הפרסום עצמו; או כאשר על פניו
16 הפרסום תמים, אולם קיימות נסיבות חיצוניות שמשוות לו מובן פוגעני" (ע"א 6903/12
17 Canwest Global Communications Corp נ' עזור (22.7.15) בס' 21).

18
19 50. בשלב השני, יש לבחון האם קמה אחת ההגנות המפורטות בחוק איסור לשון הרע, אשר
20 פוטרת מאחריות בגין אותו פרסום (ע"א 8345/08 עו"ד בן נתן נ' מוחמד בכרי (27.7.11);
21 ע"א 751/10 פלוני נ' דיין אורבך (9.2.12)). הנטל להוכיח את תחולתן מוטל על הנתבע-
22 המפרסם.

23
24 51. בשלב השלישי יש לבחון את הסעדים המבוקשים: פרסום מתקן וסעד של פיצוי כספי.
25

פרסום ברשת ה"פייסבוק"

26
27 52. סוגיית תחולתו של החוק על פרסום במרשתת, ובמיוחד ברשת החברתית פייסבוק הייתה
28 בעבר במחלוקת. ברם סוגיה זו הוכרעה זה מכבר בבית המשפט העליון, עת שנקבע כי
29 פרסום תוכן עצמאי כ-פוסטים' בפייסבוק הינו פרסום לכל דבר ועניין (רע"א 1688/18
30 סרנה נ' נתניהו (15.4.18)).

31
32 53. ברע"א 3086/17 בודהנה נ' מרקוס (18.05.17), נדון פרסום תגובית במהלך מבצע 'צוק איתן'
33 בו המפרסם טען כי מושא הפרסום מאחל מוות לחיילינו ועודד את הקהל להגיע למקום
34 עבודתו. שם, לא היתה מחלוקת כי תוכן הדברים מהווה 'לשון הרע' וכי פרסום התגובות
35 נכלל בהגדרת המושג 'פרסום' בחוק. אולם, בית משפט השלום קבע כי יש להחיל על
36 הפרסום הגנת 'זוטי דברים' שכן "מדובר בפרסום חולף שנבלע בקולות ההמון, בבחינת

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 "פגיעה מזערית" בזכות, שאין דרכה להתברר בבית המשפט" (שם, בס' 1).
- 2 על מנת להשלים התמונה יוער, כי ערכאות הערעור שדנו בעניין בוהדנה קבעו כי אין להחיל
3 את ההגנה על הפרסום בנסיבות, לאור החומרה של תוכן הדברים.
- 4
- 5 54. אין בנתון זה כדי לגרוע מהמסקנה הרלבנטית לענייננו, ולפיה, 'תגובית' מהווה פרסום על
6 פי חוק. עם זאת, לאור החשיפה הפחותה של התגוביות, החלת החוק עליהן הינה מרוככת
7 יותר, ביחס לפרסומי תוכן עצמאיים (פוסטים). (ר' ע"א (ת"א) 36032-10-156 ישראל
8 סורין שוחט נ' אלעד קושניר (28.11.17) וכן רע"א 4447/07 מור נ' ברק אי.טי.סי [1995]
9 החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ (25.3.10)).
- 10
- 11 55. ראוי להפנות עוד לדברי כב' השופט רוך אילן בפסק דינו בתא (ת"א) 31694-09-16 גיע
12 ניהול ומסעדות בע"מ נ' רונה אלבו קונקי (5.2.18) (סעיף 12 לפסק הדין), בו הבהיר כי
13 הרף לקביעת פרסום המהווה לשון הרע כשהוא מבוצע במרחב הווירטואלי באינטרנט או
14 ברשת החברתית, הינו גבוה יותר מזה המצוי בפרסום המסורתי, הקלאסי והמוכר:
15 **"דברים שעלולים להיחשב כהוצאת לשון הרע אם פורסמו בדרכים**
16 **המסורתיות, לא ייחשבו ככאלו אם פורסמו במרחב הווירטואלי, פשוט**
17 **מאחר והמשקל שנותן הציבור לדברים שכאלו נמוך. בדומה למשקל הניתן**
18 **לזה העומד על ארגז ומשמיע הגיגיו... ברור גם ברור שגם פרסום שזה**
19 **פרסום הוא, כהגדרתו בחוק, ואף עלול להשפיל, לבזות ולפגוע באדם.**
20 **ההתאמה הנדרשת איננה מיועדת לשלול לחלוטין את האפשרות לראות**
21 **בפרסום שנעשה ברשתות החברתיות הוצאת לשון הרע, אלא רק להציב**
22 **את הרף במקום אחר מזה בו הוא ניצב בפרסומים במדיה המסורתית בכל**
23 **הנוגע לערך ולמשקל שיינתנו לפרסום".**
- 24
- 25 56. מן הכלל אל הפרט.
- 26
- 27 הנתבע עצמו לא חולק על כך שהפרסום של התגוביות שפורטו בעמודים 9-10 לנספח א
28 לכתב התביעה, נעשה על ידו.
- 29
- 30 57. אין חולק כי פרסום תוכן הדברים בתגוביות המתייחסות לפוסט בפייסבוק, בקבוצה בה
31 חברים יותר מהצדדים עצמם (ולטענת התובעת כ- 5,000 חברים), מהווה פרסום לפי סעיף
32 2 לחוק.
- 33
- 34 58. אשר לנוסח התגוביות, אני קובעת כי תגוביות 1 ו-3, אינן מהוות לשון הרע מבחינתן של
35 האדם הסביר ו/או הקורא הסביר במרשתת.

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1 **תגובת 1:** "ביום העצמאות לא נראה לך מעוות מוסרית להעסיק איזה נער
2 כמשרת הנפנופים שלך? למה, לנער לא מגיע לחגוג? את מנקה
3 את מצפונך באמצעות תחיבת שטרות לכיסו. ניצול הוא ניצול
4 הוא ניצול. גם אם את משלמת עליו. זה מה שעצוב"
- 5
- 6 **תגובת 3:** "שאפו על השיר והחריזה!... אבל אני איתן בדעתי. היא רוצה
7 לשמוח ולשמח- ולנצל תו"כ כד". (ה.ש. ת.ל.י.)
8 59. האפשרות שקורא סביר העובר על 2 התגובות הנ"ל, יראה בהן ככאלה העלולות לבזות את
9 התובעת, להשפילה או לפגוע בה, דחוקה ורחוקה ואיננה עומדת כנגד חשיבותו של השיח
10 הציבורי. יש לראות בתגובות אלו לכל היותר כהבעת דעה ו/או ביקורת לגיטימית בשיח
11 הציבורי ולא כהוצאת לשון הרע. בעיניו של הנתבע העסקת נער ביום חג אינה מוסרית
12 ומנצלת לכאורה, הגם שהדבר נעשה בתשלום. זו דעתו של הנתבע, ויש לאפשר אותה כחלק
13 מהשיח הציבורי במרשתת. במילים אחרות, סברתו של הנתבע כי התובעת פועלת באופן
14 מנצל לכאורה (לרבות כל הטיות הלשון של השורש נ.צ.ל, המופיעות בתגובות) אינה מהווה
15 לשון הרע, קל וחומר ברף הגבוה הנדרש במרשתת ובמסגרת פרסום בתגובת בלבד.
16
- 17 60. להבדיל מהאמור, בתגובות 2, 4, ו-5, ניתן לראות החרפה משמעותית בביקורתיות של
18 הנתבע כלפי התובעת, ומעבר מביקורת כוללנית תוך הצגת עמדה עקרונית או תפיסת עולם,
19 להטחת האשמות קונקרטיות ביחס לתובעת. הנתבע מאשים את התובעת כי היא מציעה
20 לאדם לעבוד בחג באופן המנוגד לחוק, תמורת תשלום הפחות משכר מינימום. בשל
21 ההאשמות האמורות, מכנה הנתבע את התובעת באופן מפורש כ"עבריינית", וככזו שיש
22 לייחס לה ניצול שהוא בגדר "פשע".
- 23
- 24 **תגובת 2:** "יקירתי, את מציעה לאדם לעבוד בחג (!) בנפנוף מול עשן (!)
25 ובפחות משכר מינימום- ומדברת איתי על תפיסת עולם פרטית?
26 ניצול הוא לא תפיסת עולם. הוא פשע". (ה.ש. ת.ל.י.)
- 27 **תגובת 4:** "לא צריך להרוג אף אחד, חלילה, אבל מה שכתבתי נכון. היא
28 מציעה פחות משכר מינימום. מה שאומר שהיא גם מנצלת וגם
29 עבריינית". (ה.ש. ת.ל.י.)
- 30 **תגובת 5:** "בבקשה. ואז תצטרכי להסביר לביהמ"ש כיצד זה שאם שכר
31 מינימום לצעיר כבן 18 עומד על כ- 28 ₪ לשעה ובחג חובה לשלם
32 200% - כיצד אין זו עבריינות לשלם 50 שקלים, ועוד בשחור

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205-09 בובלי נ' שפר

1 **ובלי תנאים סוציאליים. וואו! יהיה כיף בדיון המשפטי יהיה לי**

2 **לעונג!" (ה.ש.ת.ל.י.)**

3 61. הכינוי "עבריינין" שמור למי שמתנהל באופן כללי בהתעלמו משלטון החוק, עובר עבירות
4 רבות ונוטל חלק פעיל בעולם הפשע. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר לכינוי האמור
5 הצטרפה גם המילה "פשע" בהתייחס לכך שהניצול המיוחס לתובעת הינו בגדר פשע. כל
6 אלה יחדיו מציגים את מושא הפרסום כמי שמתנהלת תוך רמיסת זכויות של האחר ובניגוד
7 לחוק. אומנם עסקינן בהפרת חוק המתייחסת לחוקי העבודה ולא לעבירות פליליות
8 חמורות, ואולם אין להגביל את הכינוי "עבריינין" רק למי שמבצע עבירות פליליות ברף
9 החמור, אלא גם על כל מי שעובר על החוק. הטחת הכינוי "עבריינין" גם ביחס לביצוע עבירות
10 ברף הנמוך, הינה עדיים בגדר הטחת ביוטי מבזה או משפיל הפוגע בכבודו ובשמו של אדם.

11
12 62. יש להעיר כי הפניית הנתבע לפסק דין הדן בהוצאת לשון הרע כנגד איש ציבור אינה
13 רלבנטית לענייננו, שכן הרף לבחינת הוצאת לשון הרע ביחס לאישי ציבור להבדיל מאנשים
14 פרטיים הוא שונה באופן מהותי. השיח הציבורי ביחס לאנשי ציבור הוא נרחב, וגם ביטויים
15 שנחשבים כבוטים ו/או וולגרים ו/או מהווים לשון הרע ביחס לאנשים פרטיים, לא ייחשבו
16 בהכרח ככאלה ביחס לאישי ציבור. הפסיקה קבעה שוב ושוב לאורך השנים כי יש ליתן
17 משקל מיוחד לחופש הביטוי הנוגע לאישי ציבור ולנושאי משרה ציבורית, וזאת להבדיל
18 מאנשים פרטיים. במילים אחרות, האיזון שבין חופש הביטוי לבין הזכות לשם הטוב
19 משתנה, מקום שבו הנפגע הוא דמות ציבורית (זאב סגל "הזכות לפרטיות למול הזכות
20 לדעת" עיוני משפט ט 175, 193 (התשמ"ג). ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ'
21 הוצאת עתון "הארץ" בע"מ פד לב (3) 337 (1978), ע"א 1104/00 אפל נ' חסון, פ"ד נו (2)
22 607, בעמ' 620-621). כמו כן, במקרים בהם הובעה דעה כנגד אישי ציבור, אשר חרגה
23 ממידת הסביר, אף נקבע כי הוצאה לשון הרע, ובית המשפט חייב בתשלום פיצוי כספי
24 בגינה (ר' ת"א 14187-05-17 צורי ואח' נ' קרשובר ואח' (6.1.19)).

25
26 63. מכל מקום, ברי כי האמירות הבוטות שפורטו בתגובות 2, 4 ו-5 שלעיל, נתפסות בעיני
27 האדם הסביר, כאמירות מבזות המהוות לשון הרע. פרסום שכזה, אפילו נעשה במרשתת
28 ואפילו תחת הסייגים המקנים בכורה לשיח הציבורי במרחב הווירטואלי, מבזה ומשפיל
29 את התובעת, ועלול לפגוע במשלח ידה. ולכן – מהווה הוצאת לשון הרע כהגדרתה בחוק.

30
31 64. על אף שעסקינן במספר תגובות, שבחלקן מצאתי כי ישנה הוצאת לשון הרע ובחלקן לא,
32 אין לראות בכל אחת מהתגובות כפרסום נפרד, אשר מזכה גם בפיצוי נפרד. ודוק, יש
33 לאבחן בין תגובות לבין פרסומים אחרים. כך למשל יש לאבחן בין פרסום לשון הרע

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1 במכתבים שונים ממספר מועדים, לבין רצף תגוביות שנכתבו ביחס לפוסט ספציפי,
2 בסמיכות זמנים ובשרשור של תגובות לתגובות. התגוביות, אינן עומדות כל אחת לבדה,
3 אלא שהן מהוות יחדיו חלק משיח רציף שמתנהל בהתכתבויות (על פי רוב ברציפות) בדומה
4 לשיחה המתנהלת בכיכר העיר, בין שני צדדים או יותר. משכך, יש לראות את כלל
5 התגוביות שפורטו לעיל כחלק מפרסום אחד.

6
7
8

בחינת ההגנות הקבועות בחוק

9 65. משקבעתי כי הפרסום בתגוביות 2, 4 ו-5 מהווה פרסום לשון הרע אחד, יש לבחון האם
10 קמה לנתבע, אחת מן ההגנות הקבועות בחוק.

11 66. הנתבע טען בכלליות בכתב ההגנה כי עומדות לזכותו ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון
12 הרע, ובכלל זה ההגנות: הגנת אמת בפרסום, הגנות תום הלב והגנת הבעת עמדה על
13 התנהגות התובעת. הנתבע חזר וטען בתמצית את האמור גם במסגרת סיכומיו ולא נקט
14 בשום פירוט בעניין.

15

16 67. על אף האמור ולשם הזהירות, נבחן תחילה האם עומדת לנתבע הגנת אמת הפרסום
17 המעוגנת בסעיף 14 לחוק, קרי שהפרסום היה אמת והיה עניין ציבורי בנוגע לאותו פרסום.

18

19 68. במקרה דנן, הנתבע אישר בעצמו בפני בית המשפט כי נפלה טעות מצדו בעת שסבר כי השכר
20 המוצע לעובד על ידי התובעת פחות משכר המינימום. הנתבע סבר כי יש לשלם לעובד ביום
21 חג 200% משכרו, וכי כיום הוא מודע לכך כי די בתשלום של 150% משכרו (ולכל הפחות
22 משכר המינימום). ב"כ הנתבע, לא ניסה להוכיח בסיכומיו אחרת, ולא הצביע על הוראות
23 חוק המצדדות בתוכן הפרסום ולפיו התובעת הציעה תשלום המנוגד לחוק ו/או הפחות
24 משכר מינימום.

25

26 גם הטענה הכללית ולפיה בנוסף לשכר המוצע העובד זכאי לזכויות סוציאליות נילוות אף
27 היא לא פורטה ולא הוכחה, ובפרט שמדובר בהעסקה חד פעמית של עובד. מכל מקום,
28 הפרסום ולפיו התובעת מציע תשלום הפחות משכר המינימום, אינו פרט לוואי שולי אלא
29 עיקרו של הפרסום, שכן הטענה המרכזית של הנתבע ובשלה הגיב לפוסט של התובע, הינה
30 כי התובעת אינה משלמת שכר בהתאם לחוק, כאשר טענה זו התבררה כלא נכונה. לו היה
31 מברר הנתבע את העובדות כהווייתן, סביר כי לא היה מגיב כפי שהגיב. (ראה א. שנהר,
32 "דיני לשון הרע", נבו הוצאה לאור (להלן: "שנהר"), עמ' 221-220).

33

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205-09 בובלי נ' שפר

69. די בכך שלא התקיים תנאי אחד מהתנאים המצטברים כדי לקבוע, כי לא מתקיימת ההגנה
האמורה, ולכן הדיון בתנאי השני הקבוע בסעיף 14 לחוק מתייטר והנני קובעת כי לא חלה
במקרה זה הגנת אמת הפרסום.

4

70. בהקשר זה יודגש כי גם אם הנתבע האמין לטענתו "בתום לב" לכאורה באמיתות דבריו,
אין בכך כדי להועיל לו, בהיעדר הוכחה כי העובדות שנאמרו על ידו היו גם נכונות בפועל
במועד פרסומן. בדין הישראלי, כאשר הוכח פרסומה של לשון הרע – עובר הנטל לנתבע
להוכיח את אמיתות הפרסום. בבסיס הגנת אמיתות הפרסום במשפט הישראלי, נעשית
השוואה בין העובדות העולות מהפרסום לבין המציאות העובדתית במועד הפרסום ולא
היסוד הנפשי שעמד מאחורי הפרסום. (ר' ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין – אורבך
8.12.12), סעיף 90 לפסק הדין).

12

71. באשר לטענת הנתבע להתקיימותן של הגנות תום הלב, המפורטות בסעיף 15 לחוק, הרי
שעיון בסעיף 27.1.1 לכתב ההגנה, מלמד כי הנתבע טוען, כפי הנראה, להגנות המפורטות
בסעיף 15 (2), 15 (4) ו- 15 (5) לחוק.

16

72. הגנות תום הלב מפורטות בסעיף 15 לחוק הקובע כי:

18

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם
הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

19

... (2) היחסים שבינו לבין האדם שאליה הופנה הפרסום הטילו עליו
חובה חוקית, מוסרית או חברתית לעשות אותו פרסום;

21

... (4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי,
רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו,
עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

23

... (5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע –

25

(א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון
כאמור בסעיף 13(5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, או

26

(ב) כאדם שענינו משמש נושא לחקירה, כבא כוחו של אדם כזה או כעד
בישיבה פומבית של ועדת חקירה כאמור בסעיף 13(6), או על אפיו, עברו,
מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות";

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

73. הנטל להוכיח את הגנת תום הלב מוטל על המפרסם, היינו במקרה זה הנתבע. בהתאם
לסעיף 16(א) לחוק, הנתבע ייהנה מחזקת תום הלב אם יוכיח שניים: האחד, כי מתקיימות
הנסיבות הנקובות בסעיף 15 לחוק והשני, כי הפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן
נסיבות:

"הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות
בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו
שעשה את הפרסום בתום לב".

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205-09 בובלי נ' שפר

74. אשר לבדיקה האם הפרסום חרג מתחום הסביר, אם לאו, הרי שיש לבחון את הפרסום עצמו, האם נעשה בלשון מתונה וזהירה או שמא בלשון בוטה וחסרת רסן. בנוסף יש לבחון, האם לא ניתן היה להשיג את המטרה הלגיטימית של הפרסום בדרך שתפגע פחות בתובע. (ראה שנהר, עמ' 265-267).

75. גם במקרה בו נקבע כי מתקיימים התנאים להחלת החזקה הקבועה בסעיף 16 (א) לחוק, עדיין ביכולתו של התובע לנסות ולהוכיח כי מתקיימות אחת החלופות הקבועות בסעי' 16(ב) לחוק. ככל שיצליח בכך, מתהפכת הקערה על פיה, ולמעשה קמה חזקה הפוכה, לפיה הנתבע פעל בחוסר תום לב ולכן, אינו זכאי להגנות שבסעי' 15 לחוק. גם במקרה בו קמה החזקה האמורה בסעיף 16(ב) לחוק, עדיין מוקנית לנתבע הזכות להבאת ראיות לסתור את החזקה.

76. סעיף 16 (ב) לחוק קובע כדלקמן:

"חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה:
(1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15".

(ראה: ע"א 184/89 יעקב טריגמן נ' טיולי הגליל (רכב) 1966 בע"מ, (31.12.89). ראה גם: ע"א 670/79 הוצאת עתון הארץ בעמ ו-2 אח' נ' בצלאל מזרחי, פד מא(2) 169).

77. עסקינן בחזקות ראייתיות גרידא. יחד עם זאת, "האבחנה בין ההוראה המהותית שבסעיף 15 לבין ההוראות הדיוניות-ראייתיות שבסעיף 16, אינה מוחלטת, שכן ניתן ללמוד על טיבו של "תום הלב" המהותי גם באמצעות היקש מהחזקות שבסעיף 16 לחוק" (שנהר, עמ' 256).

78. בית המשפט רשאי ללמוד מהנסיבות המפורטות בכל אחד מסעיפי המשנה של סעיף 16 לחוק אודות קיומו או קיומו של תום הלב:

"כאמור, סעיף 16 אינו מגדיר את "תום הלב" הנדרש בסעיף 15, אולם ניתן ללמוד ממנו אילו עניינים עשויים להוות אינדיקציה לקיומו או להעדרו של תום הלב. בית המשפט רשאי ללמוד מהנסיבות המפורטות בסעיף 16(א) על קיומו של תום לב מהותי ומהנסיבות המפורטות בסעיף

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1 16(ב) על העדרו. אולם "מן הלאו ניתן ללמוד גם על ההן", ולכן אם
2 במפרסם ובפרסום לא התקיימו הנסיבות שבסעיפים 16(א) ו-16(ב),
3 ניתן יהיה להסיק מכך את המסקנה ההפוכה מזו שקבועה בחזקות.
4 לפיכך, מידת הסבירות שבפרסום, מידת אמונתו של המפרסם באמיתות
5 הפרסום, מידת הזהירות של המפרסם בבודקו את אמיתות הטענות
6 שבפרסום והכוונות שהניעו אותו, כולן רלבנטיות לבחינת תום לבו של
7 המפרסם."
8 (שנהר, עמ' 256).

9 79. ושוב מן הכלל אל הפרט.

10
11 80. טענת ההגנה המפורטת בסעיף 15(5) לחוק, ממילא אינה רלבנטית לענייננו, שכן התגובות
12 נשוא התביעה, לא נרשמו במסגרת הליך משפטי או חקירתו.

13
14 81. טענת ההגנה המפורטת בסעיף 15(2) לחוק, תחול במידה והיחסים שבין הנתבע לבין חברי
15 קבוצת הפייסבוק אשר נחשפו לפרסום, הטילו על הנתבע חובה חוקית, מוסרית או חברתית
16 לעשות את אותו פרסום.

17
18 ברם, הנתבע לא הצביע על יחסים מיוחדים בינו לבין חברי הקבוצה, המטילים עליו חובה
19 חוקית כלשהי לכתוב את התגובות נשוא התביעה. מהות הקבוצה ותחום עיסוקה לא
20 פורטו על ידי הנתבע ובוודאי שהנתבע לא הוכיח כי מוטלת עליו חובה מוסרית או חברתית
21 ייחודית האופיינית לקבוצה האמורה בפייסבוק, המחייבת אותו לרשום את התגובות
22 נשוא התביעה.

23 אף אם נצא מנקודת הנחה כי הנתבע חש מנקודת מבטו הסובייקטיבית, כי מוטלת עליו
24 חובה מוסרית או חברתית לכאורה להגיב לפוסט שפרסמה התובעת, הרי שיש להוסיף
25 ולבחון האם מתקיים במקרה דנן, התנאי הנוסף המפורט בסעיף 16(א) לחוק. תנאי זה
26 מחייב כי "הפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות".

27
28 82. אשר להגנה המפורטת בסעיף 15(4) לחוק, הרי שתובעת אינה בתפקיד שיפוטי, רשמי או
29 ציבורי, וספק רב אם עניינה של התובעת בהעסקת עובד ספציפי באופן חד פעמי הינה עניין
30 ציבורי. אף אם לשם הזהירות, ננקוט בפרשנות מרחיבה ונקבל את הטענה ולפיה מדובר
31 לכאורה בעניין ציבורי, הרי שגם אז יש להוסיף ולבחון את התקיימות התנאי הנוסף
32 המפורט בסעיף 16(א) לחוק.

33

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1 83. לדידי, התנאי הנוסף המפורט בסעיף 16(א) לחוק לא מתקיים ביחס לשתי ההגנות הנ"ל,
2 שכן הפרסום נשוא התגובות 2, 4 ו-5, חרג באופן בוטה מתחום הסביר, והיה בלתי מידתי.
3 הקביעה כי התובעת הינה "עבריינית", כי פעולתה הינה בגדר ניצול שהוא פשע, וכי היא
4 מציעה לשלם פחות משכר מינימום, איננה עולה לטעמי כדי הבעת דעה בלבד, אלא כמעין
5 כתב אישום כנגד התובעת, וטפילת מעשה פלילי או לא חוקי להתנהגות המתוארת. ברי כי
6 את ה"ביקורת", ניתן היה להעלות בלשון מרוסנת יותר ושלא יהיה בה כדי לבזות את
7 התובעת. מלשון התגובות עולה כי לא מדובר בהבעת דעה שהינה בגדר התרשמות בלבד,
8 העשויה להיות לגיטימית במסגרת החשיבות המוקנית לזכות לחופש הביטוי, אלא שמדובר
9 בקביעה עובדתית מפורשת באשר לעצם עשיית מעשה בלתי חוקי. פרסום התגובות הנ"ל
10 בנוסח האמור, חורג מהסבירות, ואינו יכול להתיישב עם חובת תום הלב.

11
12 84. בנסיבות אלה, אין מנוס אלא לקבוע כי הנתבע חרג מהסבירות הנדרשת לצורך התקיימות
13 התנאי בסעיף 16(א) לחוק, ולכן לא ניתן לקבוע כי עומדות לו הגנות תום הלב נשוא סעיפים
14 15(4) ו-5 לחוק. (אודות החריגה מתחום הסבירות בהבעת עמדה ר' 18-07-71932 ביר
15 שופ בע"מ נ' יוסי גולן (8.4.19), וכן ע"א 809/89 לוטפי משעור נ' אמיל חביבי (14.12.92)).

16
17 85. נוכח הקביעה כי הנתבע לא פעל בתום לב, אין צורך להמשיך ולדון בחזקה ההפוכה הקבועה
18 בסעיף 16 (ב) לחוק, הקובעת כי חזקה על הנתבע שעשה את הפרסום בחוסר תום לב.
19 למעלה מהנדרש יוער בתמצית כי על פניו מתקיימים במקרה דנן תנאי סעיף 16(ב) (2) לחוק
20 שכן הנתבע מודה כיום, כי שגה עת שסבר כי השכר שיש לשלמו לעובד ביום חג הינו בשיעור
21 של 200% במקום בשיעור של 150%, כפי הקבוע בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951.
22 הנתבע לא טרח בזמן אמת, על אף שיכול היה לעשות באמצעים סבירים (המידע זמין כיום
23 באינטרנט לכל אדם), לברר מהו השכר שיש לשלם לעובד ביום חג. תחת בירור מינימאלי
24 זה, הוא ראה לנכון לקבוע כקביעה עובדתית ומוחלטת כי התובעת מציעה פחות משכר
25 מינימום, וכי התובעת הינה עבריינית ומנצלת, ניצול שהוא פשע. אמירות מסוג זה חורגות
26 מהסביר לשם הגנת הבעת העמדה המפורטת בסעיף 15 לחוק, והיה ראוי כי לכל הפחות
27 תתבצע בדיקה מקדמית של המצב החוקי והמשפטי, טרם קביעת עובדה ברורה לכאורה.
28 (ר' פרוטוקול הדיון מיום 19.5.19, עמ' 1).

29
30 86. לסיכום, תוכן התגובות 2, 4 ו-5, מהווה "לשון הרע" לפי סעיף 1 לחוק, ולא חלות בענייננו
31 ההגנות הקבועות בחוק.

שיעור הנזק:

32
33
34 87. סעיף 7 א(ב) לחוק מקנה לבית המשפט סמכות לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק על סך של
35 50,000 ₪ (הסכום המעודכן להיום עומד על סך של כ-70,000 ₪). מכוחו של סעיף זה, ניתן

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1 לחייב את הנתבע לשלם לתובעת בגין הוצאת לשון הרע, גם ללא הוכחת הנזק שנגרם
2 לתובעת. (אומנם התובעת ציינה בסעיף 36 לתביעתה כי היא עותרת לכפל הפיצוי מכוח
3 סעיף 7א(ג) לחוק, בסך של 140,000 ש"ח ואולם מאחר ולאחר מכן, בסעיף 39 לתביעתה,
4 תחמה את סכום תביעתה לסך של 74,000 ₪, אין להידרש לסוגיית כפל הפיצוי וממילא לא
5 התרשמתי ולא הוכח בפני כי הפרסום נעשה ע"י הנתבע מתוך כוונת מכון ו/או בזדון כדי
6 לפגוע בתובעת).

7
8 88. בע"א (ת"א) 53491-09-14 דני בוברוב נ' ליאור קרמונה (1.4.15), עמד בית המשפט
9 המחוזי על השיקולים שעל בית המשפט לבחון בבואו לפסוק פיצוי:

10 "הוא בוחן בין היתר את חומרת הפגיעה שארעה, תפוצת הפרסום מהווה
11 שיקול חשוב ופרסום בתפוצה גדולה, כמו פרסום באמצעי תקשורת
12 מחמיר את הפגיעה ומצדיק הגדלת פיצוי"...

13 כמו כן בית המשפט מייחס חשיבות בקביעת שיעור הפיצוי להתנהגות
14 הניזוק ולמעמדו קודם לאירוע הפגיעה ונותן משקל גם להתנהגות הפוגע
15 בעת הפרסום.

16 יש לתת משקל גם לנושא ההתנצלות ולדבקותו של הפוגע באמירות
17 הפוגעניות בלא לחזור בו.

18 בית משפט גם עשוי להתחשב בקביעת שיעור הפיצוי בשמו הרע של
19 הנפגע, אופיו, מעשיו, עברו – ככל שאלה נוגעים במישרין ללשון הרע.
20 (ע"א 9258/04 חורי נ' חברת כל אל-ערב בע"מ. [פורסם בנבו] תק-על
21 2005 (2) 4243, וכן ע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה (5) 510".

22
23 89. גם בע"א 6903/12 Canwest Global Communications Corp נ' אלי עזור
24 (22.07.2015), מנה בית המשפט העליון קריטריונים במקרה של פיצוי ללא הוכחת נזק:

25 "בפסיקת פיצויים לפי חזקה זו יעריך בית המשפט את הנזק ויקבע
26 פיצויים מתאימים בהתחשב במעמדו של הניזוק בקהילתו; בהשפלה
27 ובסבל שהוא חווה; בטיב הפרסום ובאמינותו; בהיקף התפוצה של
28 הפרסום; ובמידת הפגיעה שיש בפרסום. עוד עליו להתחשב בהתנהגות
29 הצדדים – המפרסם והנפגע – לפני ואחרי הפרסום".

30
31 90. אשר לפיצוי שיש לפסוק ביחס לתגוביות המפורסמות במרשתת, נקבע כי הזכות לשם טוב
32 ולכבוד אינה מתאינת במרחב הוירטואלי במרשתת. מאידך, נקבע כי בהיעדר הסדרה
33 בחוק של הנושא, יש לבחון את הפרסום במרשתת, ובפרט בעניין תגוביות, בשינויים
34 המתחייבים הכוללים היבטים שונים של הפרסום באינטרנט, ובהם:

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1
2 "המשקל המועט שניתן לעיתים קרובות להתבטאויות במסגרת תגובות
3 בכלל, ובמסגרת תגובות אנונימיות בפרט; ריבוי התגובות באופן
4 שלעיתים קרובות הפרסום המשמיץ "נבלע בהמון"; והנגישות של
5 הנפגע-עצמו, ושל שוחרי טובתו, לאותם אתרים שבהם נעשה הפרסום
6 הכולל לשון הרע, והיכולת לפרסם הכחשות ותגובות מתאימות
7 ("התרופה לדיבור הפוגע – היא דיבור נוסף" – עניין בן גביר, פס' 17
8 לפסק-דין). כל אלה עשויים לעיתים תכופות לייתר את הצורך האמיתי
9 בקיומה של תביעת לשון הרע, ואף להפוך את טענות הנפגע ל"זוטי
10 דברים". (ר' בפרשת מור, סעיף 18 לפסק הדין).
- 11
- 12 91. סבורני כי ראוי בענייננו לפסוק פיצוי הנמוך בהרבה מגבול הפיצוי הקבוע בסעיף 7א לחוק,
13 וזאת בהתחשב בהדגשים שניתנו על ידי בית המשפט העליון בפרשת מור, וכן בהתחשב
14 בנסיבותיו של תיק זה, הכל כמפורט להלן.
- 15
- 16 92. משקלה של תגובת בהקשר של פוטנציאל הנזק שלה אינו כמשקלה של כתבה רגילה.
17 הדברים מקבלים משנה תוקף, שעה שלא מדובר בפרסום בעיתון יומי ראשי או באתר
18 אינטרנט כלל ארצי ואו עולמי.
- 19
- 20 93. במקרה דנן, מדובר בפוסט שפורסם על ידי התובעת בקבוצת פייסבוק בה חברים לטענת
21 התובעת כ- 5,000 איש. טענה זו לא הוכחה בפני בית המשפט, ועיון בנספח א לכתב התביעה
22 הכולל את הפוסט והתגובות של החברים בקבוצה, מלמד על מעורבות של עשרות בודדות
23 של חברים לכל היותר.
- 24
- 25 לא זו אף זו, פרסום הפוסט על ידי התובעת בקבוצה, יצר שיח בתוך הקבוצה, כאשר חלק
26 מהחברים ביקרו את תוכן הפוסט של התובעת, וחלק ביקרו וגינו את תוכן התגובות של
27 הנתבע עצמו, ושיבחו את שמה הטוב של התובעת. (ר' למשל עמוד 11, 13 ו-17 לנספח א
28 לכתב התביעה).
- 29
- 30 94. השיח עצמו בין החברים בקבוצת הפייסבוק, התקיים בין התובעת, הנתבע וכן חברים
31 נוספים, ולמעשה התגובות של הנתבע, נשזרו בתוך השיח, וזכו לתגובות והתייחסות הן
32 מצד התובעת והן מחברים נוספים ב"זמן אמת". לעובדה זו חשיבות רבה בבחינת היקף
33 הנזק שנגרם לכאורה לשמה הטוב של תובעת, שכן ב"זמן אמת" התובעת עצמה העמידה
34 את הנתבע על טעותו, הבהירה את עמדתה ואף ביקרה אותו בנחרצות ובציניות. (ר' למשל
35 עמ' 10, 11, 12 ו-16 לנספח א לכתב התביעה).

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

- 1
2 95. יתרה מכך, השיח האמור, התקיים בסד זמנים קצר, ועם סיומו, עמדה לתובעת האפשרות
3 הטכנית למחיקת הפוסט ו/או התגובות המתייחסות אליו. כמי שפרסמה את הפוסט ואף
4 הודתה שערכה בו מספר פעמים שינויים, ברי כי היה ידוע לה כי ביכולתה למחוק את
5 הפוסט כליל, לרבות את התגובות. היתממות התובעת, כביכול, ידעה לערוך שינויים
6 בפוסט אבל לא ידעה על האפשרות למחוק את התגובות, אינה סבירה בעיני. אף אם עובדה
7 זו נכונה, ברי כי ככל שהייתה מעוניינת לפעול למחיקת התגובות, היתה לה אפשרות לפנות
8 לאיש מקצוע המתמחה במרשתת על מנת שיייע לה בכך, בדיוק כפי שפנתה לעורך דין
9 לשם הגשת תביעתה. גם לאחר הגשת כתב ההגנה, בו נטען כי לא פעלה למחיקת הפוסט או
10 התגובות ולכן לא יכלה עוד לטעון כי לא ידעה על אפשרות זו, לא פעלה התובעת להסרתם.
11 בפועל, במקום למזער ולצמצם הנזקים הנגרמים לכאורה לשמה הטוב, התובעת בחרה
12 להותיר את הפרסום של כלל השיח, לרבות הפוסט וכלל התגובות, כמות שהוא במרשתת,
13 מאז 11.4.18 ועד היום, משך, למעלה משנה. ללמדך, כי הנזק שנגרם לכאורה לשם התובעת
14 אינו כה משמעותי כנטען על ידה, שכן אם היה כך, הייתה פועלת להסרת הפרסומים לפני
15 חודשים רבים. (ר' פרוטוקול מיום 19.5.19, עמ' 6, 8).
- 16
- 17 96. אילו התובעת הייתה פועלת למחיקת הפוסט והתגובות מיד לאחר פרסומן, ברי כי מספר
18 הנחשפים לפרסום היה פוחת, בוודאי לא היה כמספר חברי הקבוצה (כ- 5,000 חברים
19 כטענת התובעת), אלא הרבה פחות, ובכך הפגיעה בשמה הטוב לכאורה של התובעת, הייתה
20 מצטמצמת עד מאוד.
- 21
- 22 97. ככל שהתובעת סברה כי אכן נגרם נזק משמעותי לשמה הטוב, בוודאי שהיה מצופה כי
23 תפנה לנתבע, בסמוך לאחר הפרסום ותבקש כי יתנצל בפניה או יפרסם הודעת התנצלות.
24 ברם, בפועל התובעת הודתה בפני בית המשפט כי לא פנתה לנתבע טרם הגשת התביעה
25 בבקשה שיתנצל ואף לא במכתב התראה טרם נקיטת הליכים משפטיים (על אף שטענה
26 אחרת בתצהיר ובכתב התביעה). יתרה מכך, התובעת ציינה באחת התגובות כי הנתבע
27 צפוי להיתבע על ידה, ובתגובת אחרת כי: **"לא נעלבתי אפילו טיפונת אבל בהחלט**
28 **התרגזתי"**. בדיעבד התובעת הסבירה בעדותה שלא רצתה לתת לנתבע את העונג לחשוב כי
29 הוא פגע בה. (ר' עמ' 12 לנספח א לכתב התביעה וכן ר' פרוטוקול מיום 19.5.19, עמ' 3-4,
30 ש' 8). הנתבע מצידו, פנה עם קבלת כתב התביעה לב"כ התובעת וביקש להסתפק בהודעת
31 התנצלות, ואולם סורב על ידו (ר' פרוטוקול מיום 19.5.19, עמ' 2).
- 32
- 33 98. אשר לטיב הפרסום בתגובות ואמינותו, ניכר כי אין מדובר בפרסום של משפטן הבקיא
34 בחוקי העבודה, ולא בכדי כי גם יתר הגולשים הבחינו בכך, ביקרו וגינו את הנתבע "בזמן
35 אמת" על תוכן דבריו.

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1
2 99. התובעת לא תמכה בראיות כלשהן טענתה בדבר נזק כלשהו שנגרם לה בפועל, ומשכך,
3 בוודאי שאין בידי בית המשפט נתונים מוכחים אודות חומרת הפגיעה הנטענת על ידה.
4
5 100. לצד כל אלה, יש מקום לציין כי ישנה חשיבות בעידוד שיח במרשתת, לרבות שיח ביקורתי
6 ו/או החלפת עמדות ודעות, ובלבד שהוא יוגבל למסגרת של הבעת עמדה מותרת על פי חוק.
7 במקרה דנן, כפי שפורט בהרחבה לעיל, הביקורת ו/או הבעת העמדה חרגה מתחום הסביר
8 והלגיטימי.

סיכום:

9
10
11 101. אשר על כך, ובהתחשב בכלל השיקולים שפורטו לעיל, אני מחייבת את הנתבע לשלם
12 לתובעת, סך של 6,500 ₪.

13
14 כמו כן, ובשים לב לכך שאושר פיצוי בסך של כ- 9% מסך התביעה, אני מחייבת את הנתבע
15 לשלם לתובעת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום מופחת של 3,000 ₪ כולל מע"מ.

16
17
18 סכומים אלו ישולמו תוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין לידי הנתבע, שאם לא כן הם
19 יישאו תוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

20
21 102. באשר לדרישת התובעת לחייב את הנתבע בפרסום הודעת התנצלות, הרי שקיימת מחלוקת
22 בפסיקה באשר לשאלת סמכותו של בית משפט השלום ליתן צו עשה לפרסום התנצלות,
23 וזאת להבדיל מהודעת תיקון או הכחשה. (ר' בעניין זה ת"א (ת"א) 53550/05 **ידיעות**
24 **אינטרנט שותפות רשומה ואח' נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ** (16.4.06)).

25
26 103. מכל מקום, ובשים לב לכך שחלפה תקופה בת למעלה משנה וחודשיים ממועד הפרסום,
27 ובשים לב למהות הפרסום שהינו תגוביות בלבד ביחס לפוסט, אותן התובעת בחרה שלא
28 למחוק משך כל התקופה הנ"ל, סבורני כי אין מקום לחייב את הנתבע בפרסום הודעת
29 התנצלות/הכחשה. עם זאת, וככל שהתובעת סבורה בכל זאת, שיש צורך בפרסום מתקן,
30 הרי שממילא מוקנית לה הזכות לפרסם את פסק הדין בכל פורום שתחפוץ, לרבות בקבוצת
31 הפייסבוק נשוא התביעה.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים.

32
33
34
35
36 ניתן היום, ז' סיוון תשע"ט, 10 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

בית משפט השלום בחיפה

תא"מ 18-09-39205 בובלי נ' שפר

1

תמי לוי יטח, שופטת

2

3

4

5

